

## **СТІЙКІСТЬ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Сучасний розвиток аграрного сектору економіки характеризується високим рівнем конкуренції, нестабільністю зовнішнього середовища, глобальними економічними трансформаціями та посиленням вимог до якості продукції. У таких умовах важливим завданням сільськогосподарських підприємств стає забезпечення стійкості виробництва та підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому й зовнішньому ринках. Саме ці фактори визначають можливість ефективного функціонування аграрних підприємств, їх економічну безпеку та довгостроковий розвиток.

Сільськогосподарські підприємства відіграють ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки та економічного розвитку. Водночас під впливом глобальних змін, нестабільних ринків та кліматичних викликів їх продукція має бути не лише конкурентоспроможною, а й стабільною. Забезпечення стійкості та конкурентних переваг потребує комплексного підходу, що враховує внутрішні та зовнішні фактори розвитку.

Конкурентоспроможність продукції сільськогосподарських підприємств розглядається як здатність товару задовольняти потреби споживачів краще, ніж аналогічна продукція конкурентів, за рахунок поєднання ціни, якості, технологічності та інших характеристик [1]. У сучасних умовах конкурентоспроможність аграрної продукції значною мірою залежить від рівня інноваційного розвитку підприємств, ефективності використання ресурсів, застосування сучасних технологій виробництва, а також маркетингових стратегій просування продукції на ринку.

Наукові дослідження свідчать, що конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств формується під впливом комплексу взаємопов'язаних факторів. До них належать виробничий потенціал підприємства, ефективність організації виробництва, рівень технологічного розвитку, структура ринку, попит на продукцію, а також державна аграрна політика [1]. Важливу роль у формуванні конкурентних переваг відіграють також інституційні умови функціонування аграрного сектору, доступ до фінансових ресурсів та рівень розвитку інфраструктури аграрного ринку.

Особливого значення в сучасних умовах набуває поняття економічної стійкості підприємства. Економічна стійкість характеризує здатність підприємства зберігати стабільність функціонування, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та забезпечувати довгостроковий розвиток навіть за умов економічних криз, ринкових коливань і глобальних викликів [2]. У контексті аграрного виробництва стійкість пов'язана не лише з економічними, але й із природно-кліматичними факторами, які безпосередньо впливають на результати діяльності підприємств.

Важливим аспектом забезпечення стійкості аграрного виробництва є ефективне використання ресурсного потенціалу підприємств. До основних ресурсів належать земельні, трудові, матеріально-технічні та фінансові ресурси. Раціональне управління цими ресурсами дозволяє підвищити продуктивність виробництва, знизити витрати та забезпечити стабільність господарської діяльності [3]. Зокрема, оптимізація використання земельних ресурсів, модернізація техніко-технологічної бази та впровадження інноваційних технологій виробництва є важливими умовами підвищення конкурентоспроможності продукції.

Значну роль у забезпеченні конкурентоспроможності аграрної продукції відіграє якість продукції. У сучасних умовах споживачі дедалі більше звертають увагу на екологічність, безпечність та органічне походження продовольчих товарів. Це зумовлює необхідність впровадження систем управління якістю, дотримання міжнародних стандартів виробництва та сертифікації продукції. Саме якість продукції, своєчасність

поставок, імідж підприємства та ефективна взаємодія з партнерами є ключовими факторами формування конкурентних переваг підприємств на ринку [4].

Крім того, у сучасних умовах важливим чинником підвищення конкурентоспроможності є розвиток людського капіталу. Кваліфіковані працівники, ефективна система управління персоналом, впровадження сучасних методів менеджменту та використання інформаційних технологій сприяють підвищенню ефективності діяльності підприємств і зміцненню їх ринкових позицій [5].

Не менш важливим фактором забезпечення стійкості аграрного виробництва є розвиток інновацій. Використання новітніх технологій у сільському господарстві, цифровізація виробничих процесів, застосування систем точного землеробства, автоматизація управління виробництвом дозволяють підвищити продуктивність праці, знизити витрати ресурсів та забезпечити стабільність виробничих процесів. У сучасних умовах інновації стають одним із ключових факторів формування довгострокових конкурентних переваг підприємств.

Слід також зазначити, що підвищення конкурентоспроможності продукції сільськогосподарських підприємств неможливе без ефективної державної підтримки аграрного сектору. Державна аграрна політика повинна бути спрямована на стимулювання інноваційного розвитку, підтримку малого та середнього аграрного бізнесу, розвиток інфраструктури аграрних ринків, а також забезпечення сприятливих умов для експорту аграрної продукції.

У сучасних умовах глобалізації та інтеграції України до світових економічних процесів особливої актуальності набуває питання підвищення міжнародної конкурентоспроможності аграрної продукції. Це передбачає адаптацію виробництва до міжнародних стандартів якості, підвищення ефективності логістичних систем, розвиток експортного потенціалу та диверсифікацію ринків збуту.

Отже, забезпечення стійкості та конкурентоспроможності продукції сільськогосподарських підприємств є складним багатофакторним процесом, що потребує комплексного підходу

до управління виробництвом. Важливими складовими цього процесу є ефективне використання ресурсного потенціалу, впровадження інноваційних технологій, розвиток людського капіталу, підвищення якості продукції та активна державна підтримка аграрного сектору. Реалізація цих заходів дозволить аграрним підприємствам зміцнити свої позиції на ринку, забезпечити стабільний розвиток та підвищити конкурентоспроможність аграрної продукції.

### **Література:**

1. Стахів О.А., Адамчук Т.Л. Фактори конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства. *Економіка та суспільство*. 2017. №12. С. 360–365. URL: [https://economyandsociety.in.ua/journals/12\\_ukr/60.pdf](https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/60.pdf)
2. Хахалєв Д., Гагарінов О. Економічна стійкість підприємства як основа сталого розвитку в умовах глобальних змін. *Modeling the Development of Economic Systems*. 2024. №13. С. 145–150. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34219>
3. Сітковська А. О. Ресурсне забезпечення аграрних підприємств як складова їх конкурентоспроможності. *Сталий розвиток економіки*. 2017. №1 (34), С. 67–72. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/307>
4. Łukiewska K. The importance of competitive potential in building the international competitiveness of food industry companies. *PLOS ONE*. 2024. URL: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0312512>
5. Aydoğan M. Internal Factors Affecting Competitiveness in Agribusinesses. *Erwerbsobstbau*. 2022. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9734959/>